

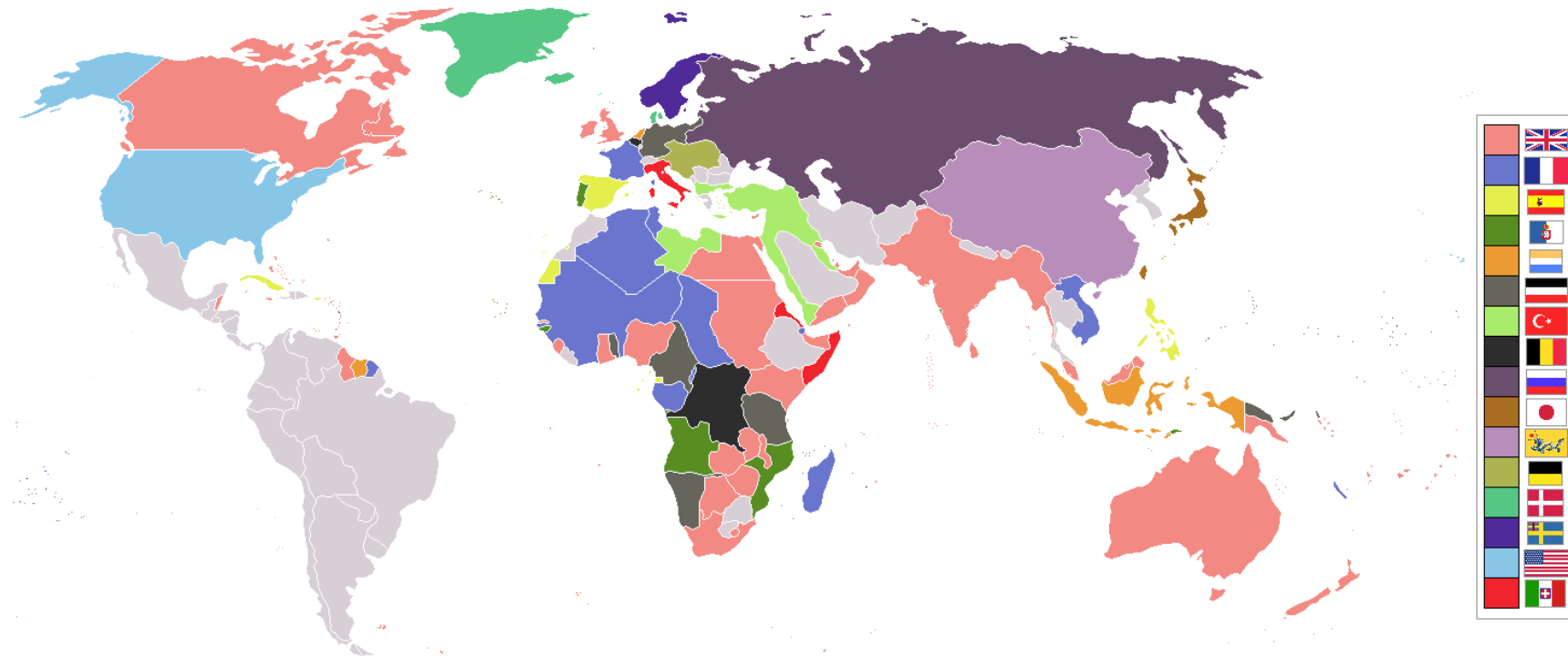
Nerovnoměrnost struktury globálního hospodářství a jejího vývoje

Celé světové hospodářství se nachází v nerovnovážném stavu, přičemž příčin a projevů je více:

- prostorově-geografická nerovnoměrnost rozvoje
- ekonomicko-sociální nerovnováha a nerovnoměrnost
- mocensko-politická nerovnováha
- časově- dynamická nerovnoměrnost a nerovnovážnost vývoje
- ekologicko-zdrojová nerovnoměrnost

Nerovnoměrnost vývoje

Tento historický systém prostorových vztahů dominance a podřízenosti je označován jako kolonialismus.

Nerovnoměrnost vývoje

- Vyčerpání možností dalšího extenzivního rozšiřování tohoto systému vedlo k jeho krizi, jejímž projevem byly dvě zničující světové války a která vyústila v transformaci systému světového hospodářství a rozpad koloniální soustavy.
- Kolonialismus byl po válce nahrazen systémem vztahů nazývaným neokolonialismem, který prosazoval formální politickou nezávislost, ale současně zachoval vztahy hospodářské závislosti i mechanismy jejich dalšího prohlubování (nerovná obchodní výměna)
- Transformace systému byla doprovázena přesunem části moci z instituce státu k nadnárodním společnostem a mezinárodnímu finančnímu kapitálu – což ve svých důsledcích urychlilo proces nerovnoměrného rozvoje světa.

Teorie rozvoje

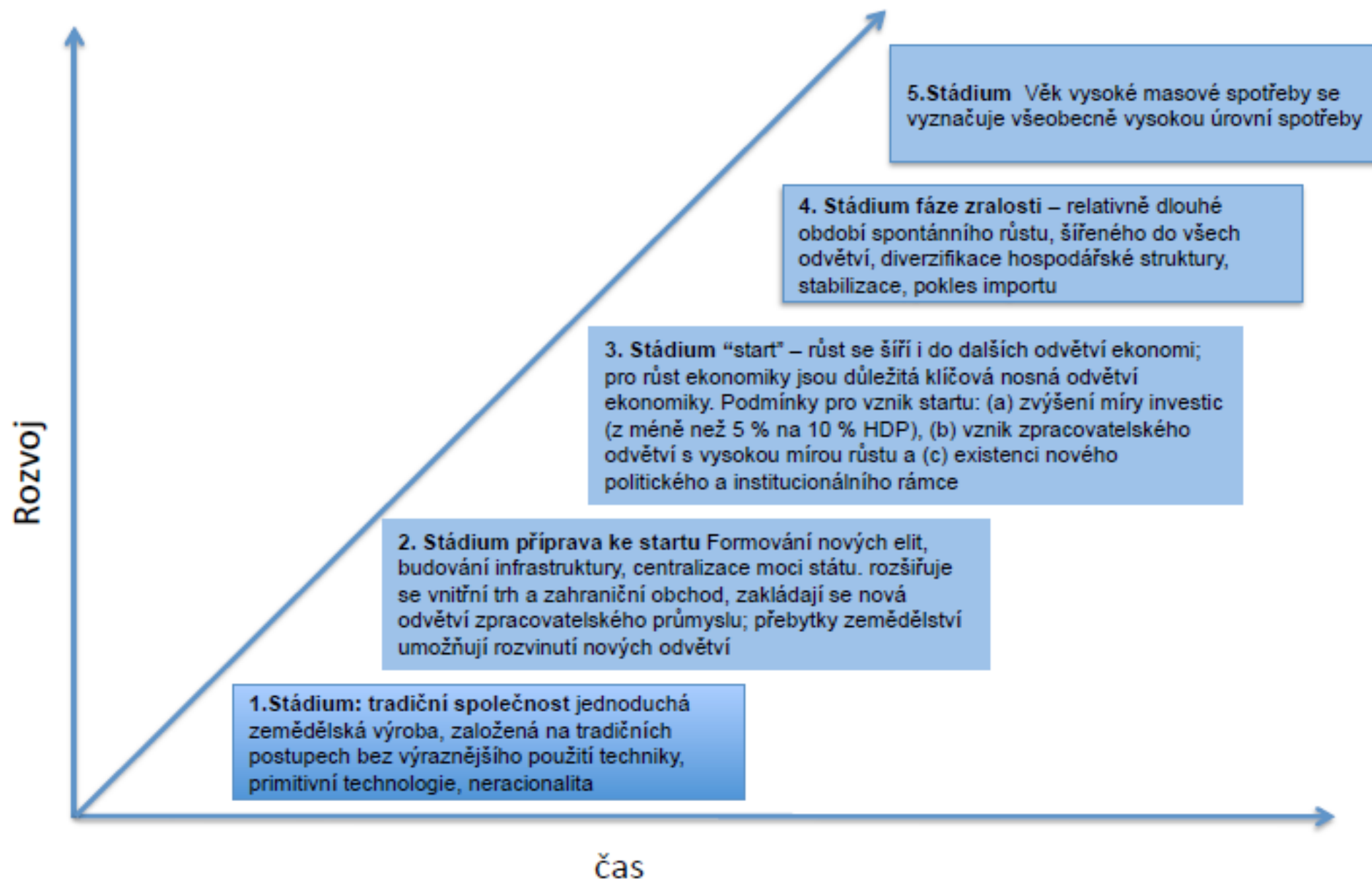
Základní logika všech teorií je postavena na konstatování rozdílnosti rozvoje zemí odvozené z rozdílných předpokladů:

- rozdílností vybavení zdroji, kde existuje pozitivní korelace mezi zdroji a rozvojem (teorie vybavenosti zdroji)
- různým fázováním ekonomického a společenského vývoje v rámci průběhu ekonomického růstu (model Rostowa)
- polarizací dynamiky globální ekonomiky lokalizující země světa buďto do centra (jádra), anebo její periferie (R. Prebisch), případně nověji doplněné o země semi-periferie (Wallerstein).

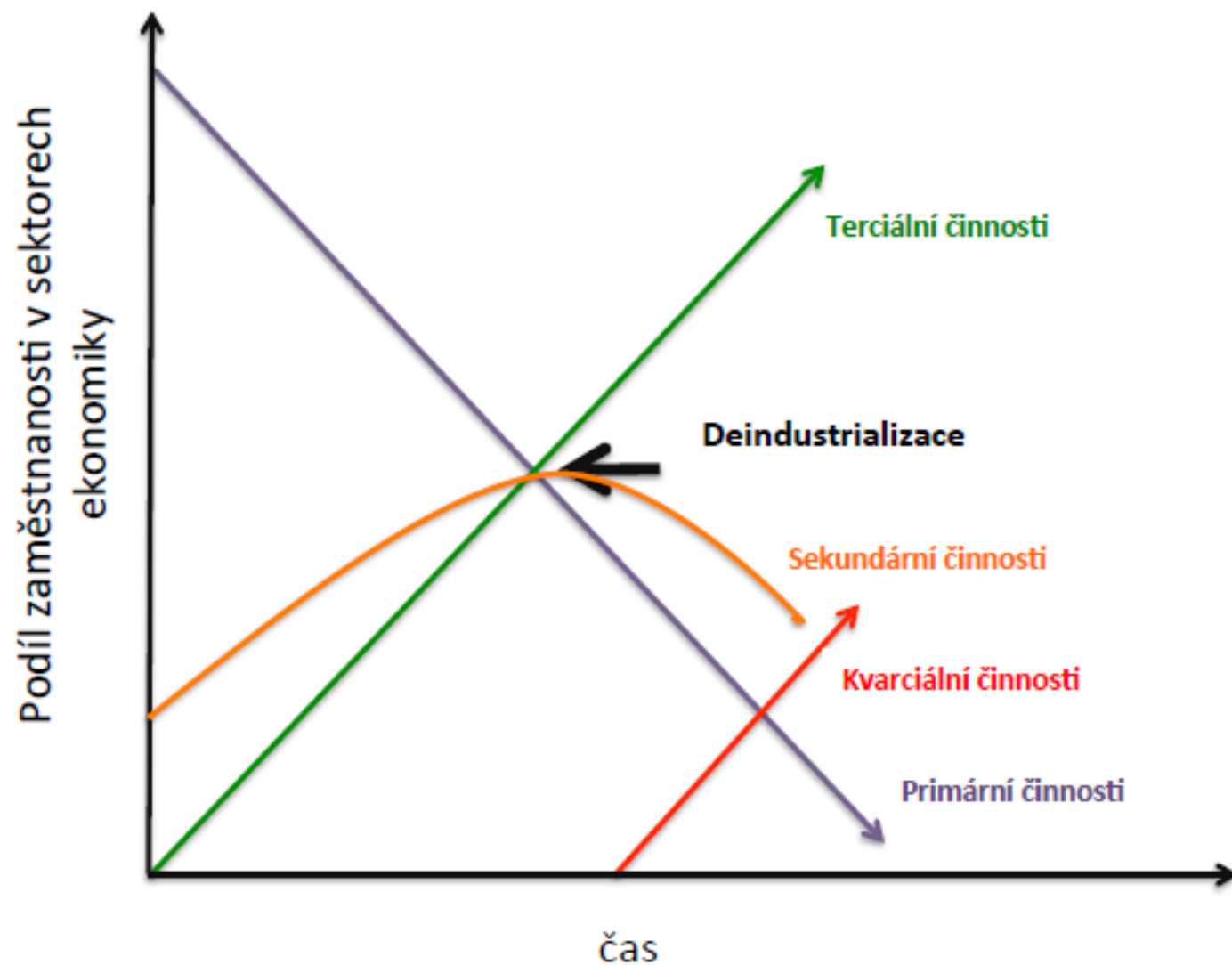
Vývoj teoretických názorů na problematiku nerovnoměrnosti rozvoje byl rovněž podmíněn časem a historickými souvislostmi procesů dekolonizace, kdy se hledaly cesty řešení problémů nově vznikajících zemí tzv. třetího světa. V reakci na tyto procesy pak vznikají tyto hlavní směry:

- koncepty **modernizace** (Rozvojové země měly podle těchto představ následovat cestu vyspělých zemí formou urychlené industrializace až do fáze vysokého stupně rozvoje dosaženého vyspělými zeměmi)
- **koncepte závislosti** (polarizací dynamiky globální ekonomiky lokalizující země světa buďto do centra (jádra), anebo její periferie (R. Prebisch), případně nověji doplněné o země semi-periferie (Wallerstein))

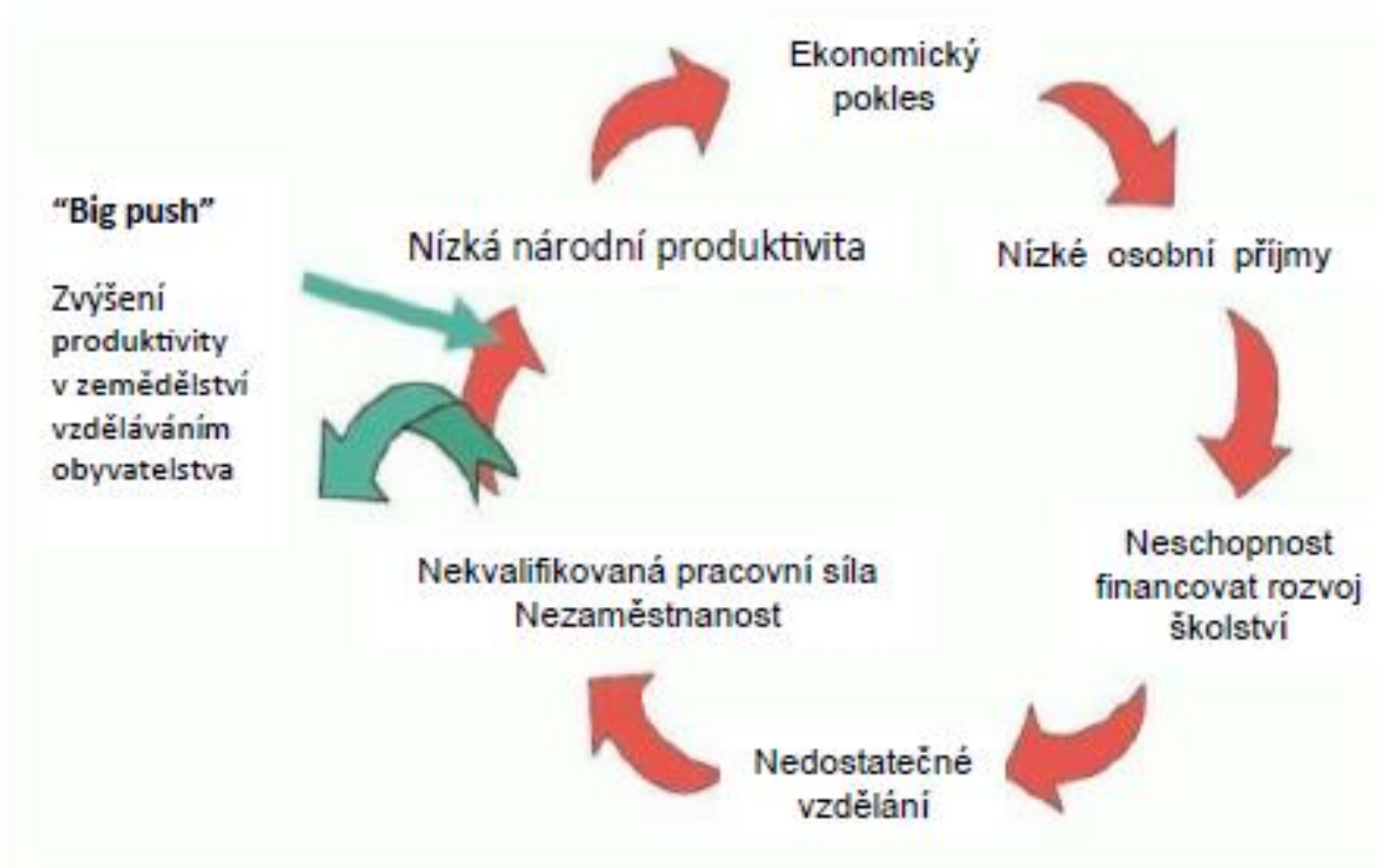
Teorie stádií růstu W. Rostova

Model industrializace Colina Clarka

Začarovaný kruh bídy

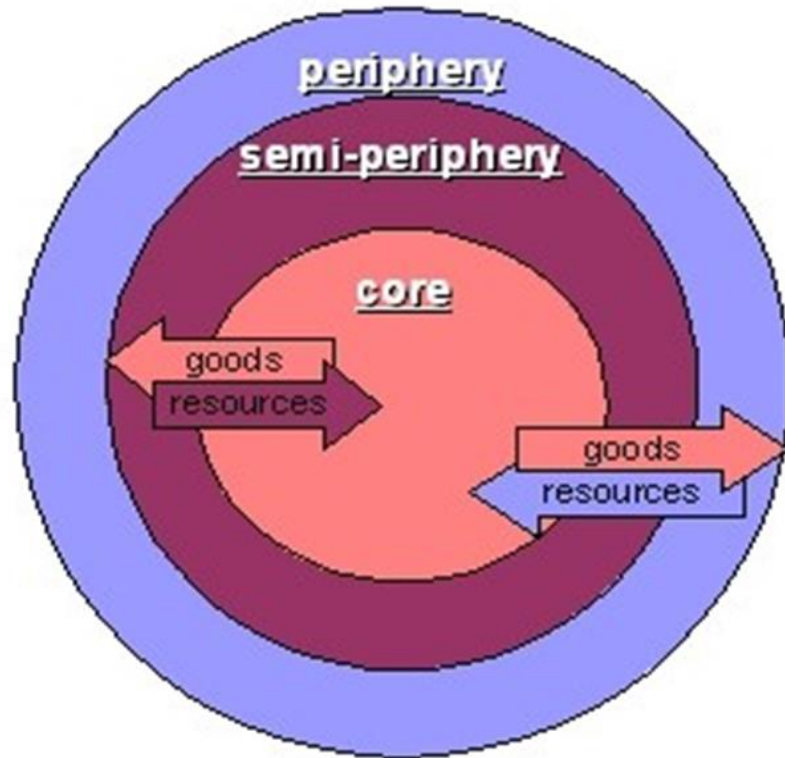
Současná teorie Jádru-periferie

Immanuel Wallerstein ve své **teorii světového systému** rozdělil státy podle jejich postavení v rámci světové ekonomiky do tří základních skupin:

- státy jádra,
- semiperiferie
- periferie.

Vzhledem k dynamice světového ekonomického systému se postavení států a jejich zařazení může měnit.

Wallersteinův model – world system theory

Immanuel Wallerstein ve své teorii světového systému rozdělil státy podle jejich postavení v rámci světové ekonomiky do tří základních skupin:

jádro má vysokou úroveň technického rozvoje a vyrábí komplexní produkty

periferie dodává jádru suroviny, zemědělské produkty a levnou pracovní sílu (hospodářská výměna mezi centrem a periferií se koná za nerovných podmínek: periferie je nucena prodávat své výrobky za nízké ceny, ale musí kupovat produkty jádra za poměrně vysoké ceny)

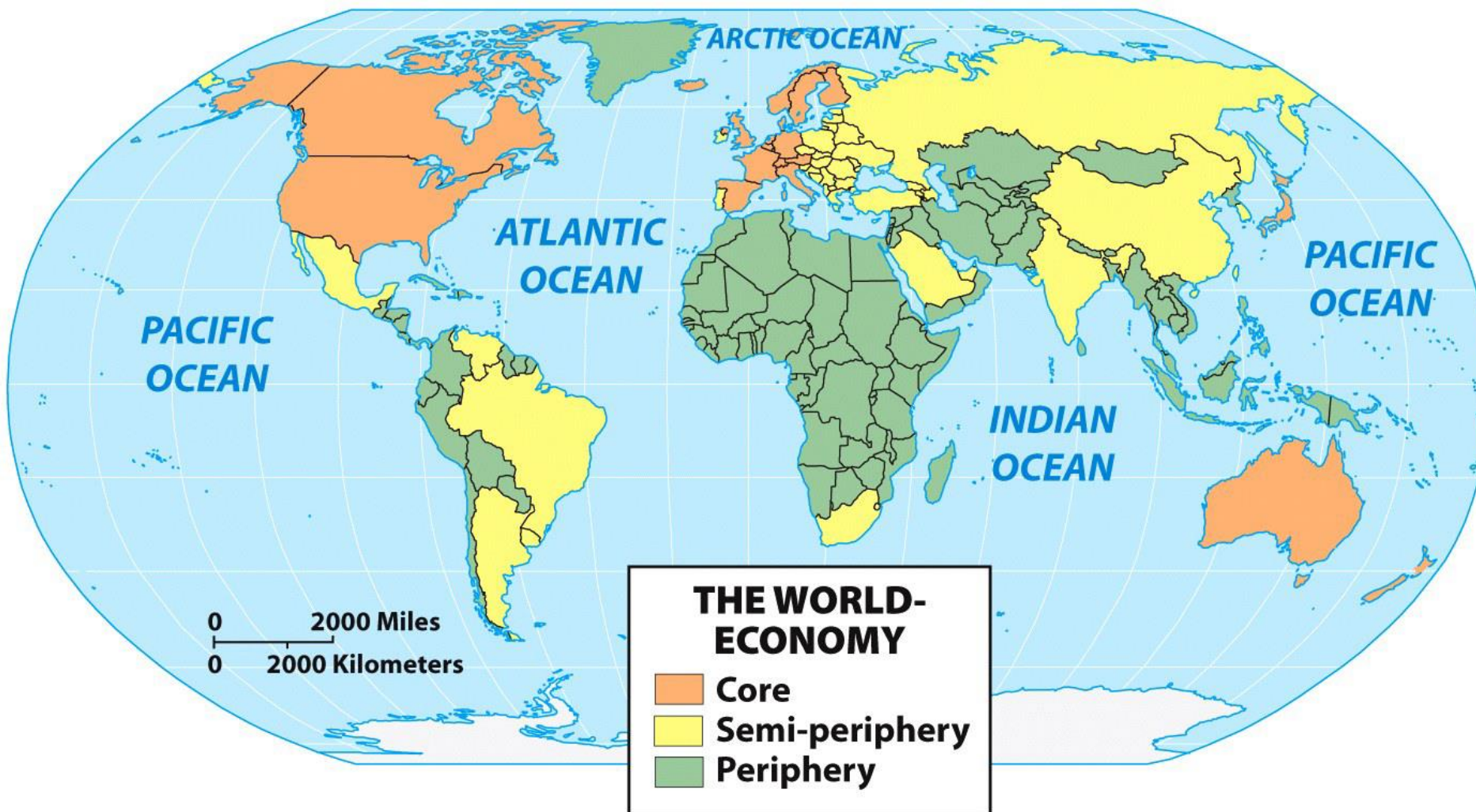
'**semi-periferie**, působí jako periferie pro jádro, ale zároveň i jako jádro pro jinou periferii

Vzhledem k dynamice světového ekonomického systému se postavení států a jejich zařazení může měnit.

Nová mezinárodní dělba práce

USA Západní Evropa Japonsko	Světové jádro	Sídlo a vedení Globální služby Globální obchod Výzkum
Střední Evropa	Světová semiperiférie	Montážní provozy Kompletace Vývoj a řízení
Jižní Amerika Jižní Asie Jihovýchodní Asie	Světová periférie	Výroba

Teorie závislosti

Nerovnoměrný vývoj ve světové ekonomice

...jak bohatí bohatnou a chudí zůstávají chudými...

<https://elearning.tul.cz/mod/url/view.php?id=27318>

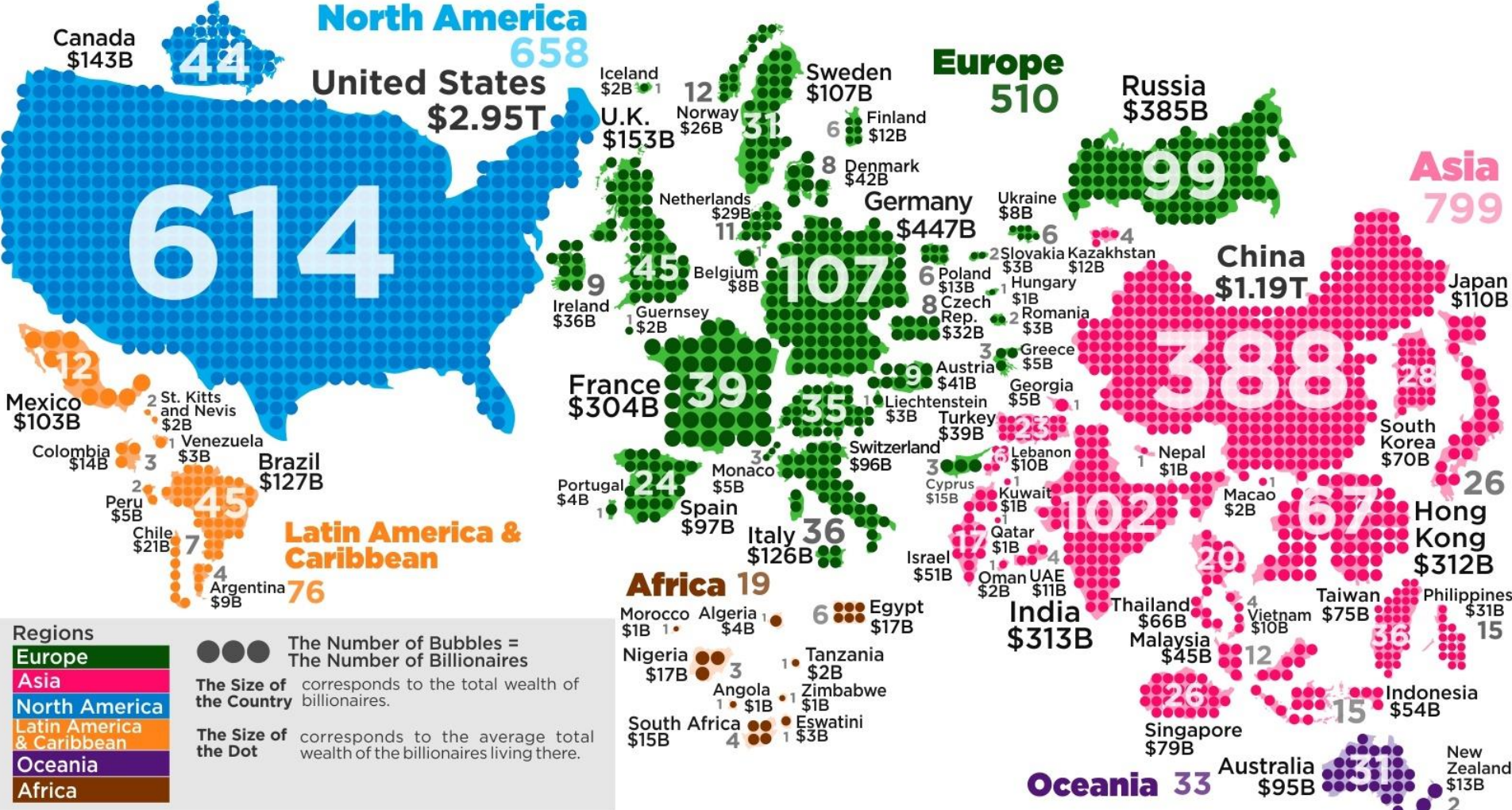
Animace dlouhodobého vývoje rozdílů ve výši hrubého domácího produktu na obyvatele ve stálých cenách roku 1990 (od roku 1 do roku 2010)

Sestaveno na základě lineární aproximace a dat z Bolt, J. and J. L. van Zanden (2013). The First Update of the Maddison Project; Re-Estimating Growth Before 1820. Maddison Project Working Paper 4.

Rozdělení světového bohatství

World Map of Billionaires 2020

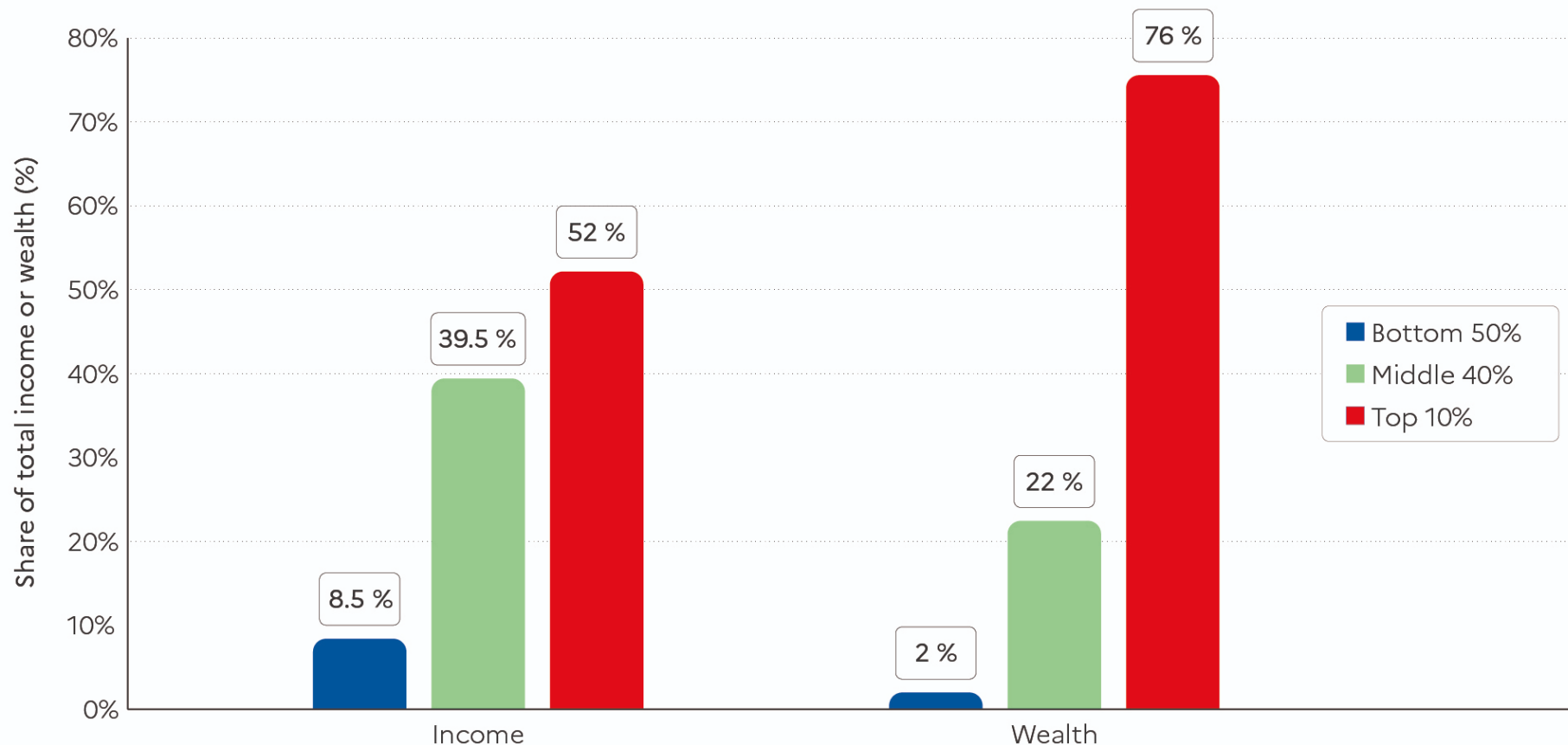
Number of Billionaires & Total Wealth Accumulated

Article & Sources:
<https://howmuch.net/articles/world-map-of-billionaires-2020>
 Forbes - <https://www.forbes.com/>

Rozdělení světového bohatství

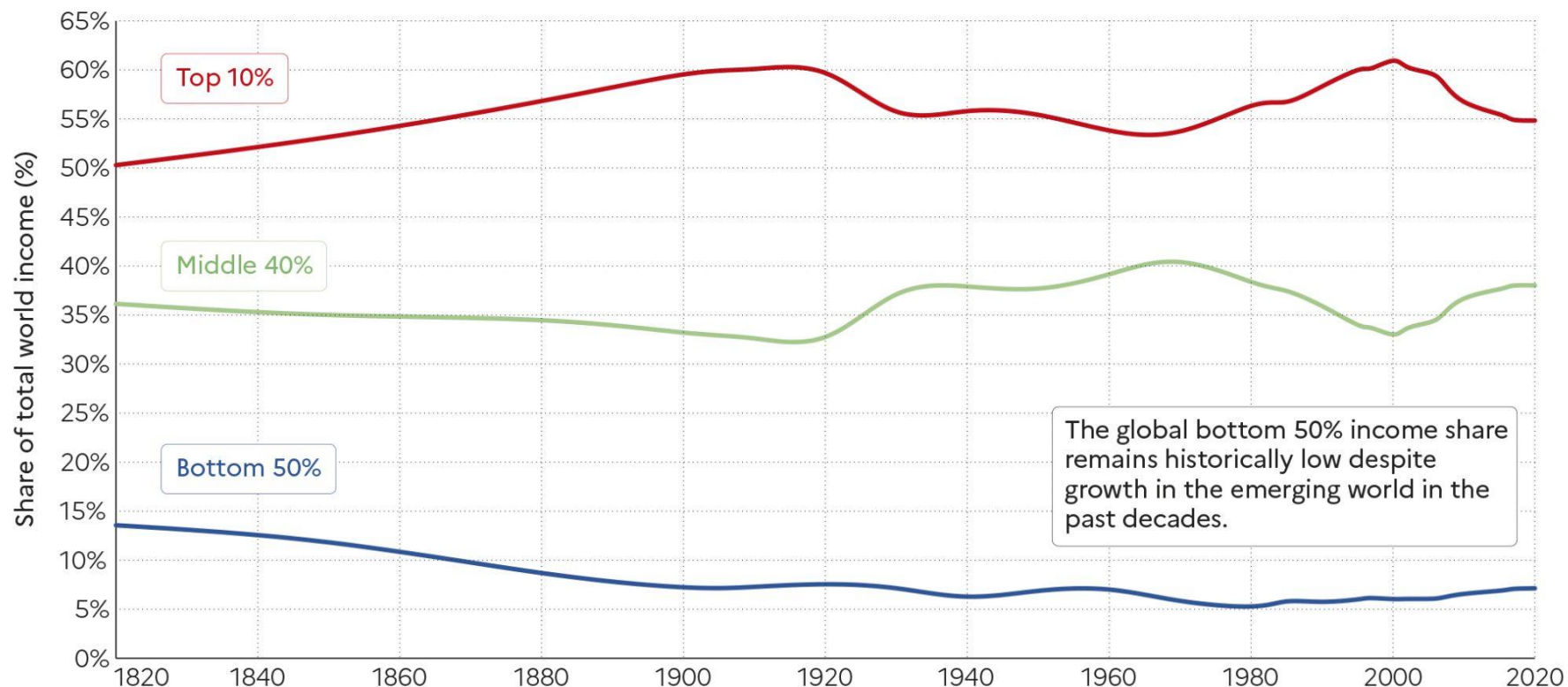
Figure 1 Global income and wealth inequality, 2021

Interpretation: The global bottom 50% captures 8.5% of total income measured at Purchasing Power Parity (PPP). The global bottom 50% owns 2% of wealth (at Purchasing Power Parity). The global top 10% owns 76% of total Household wealth and captures 52% of total income in 2021. Note that top wealth holders are not necessarily top income holders. Incomes are measured after the operation of pension and unemployment systems and before taxes and transfers. **Sources and series:** wir2022.wid.world/methodology.

Rozdělení světového bohatství

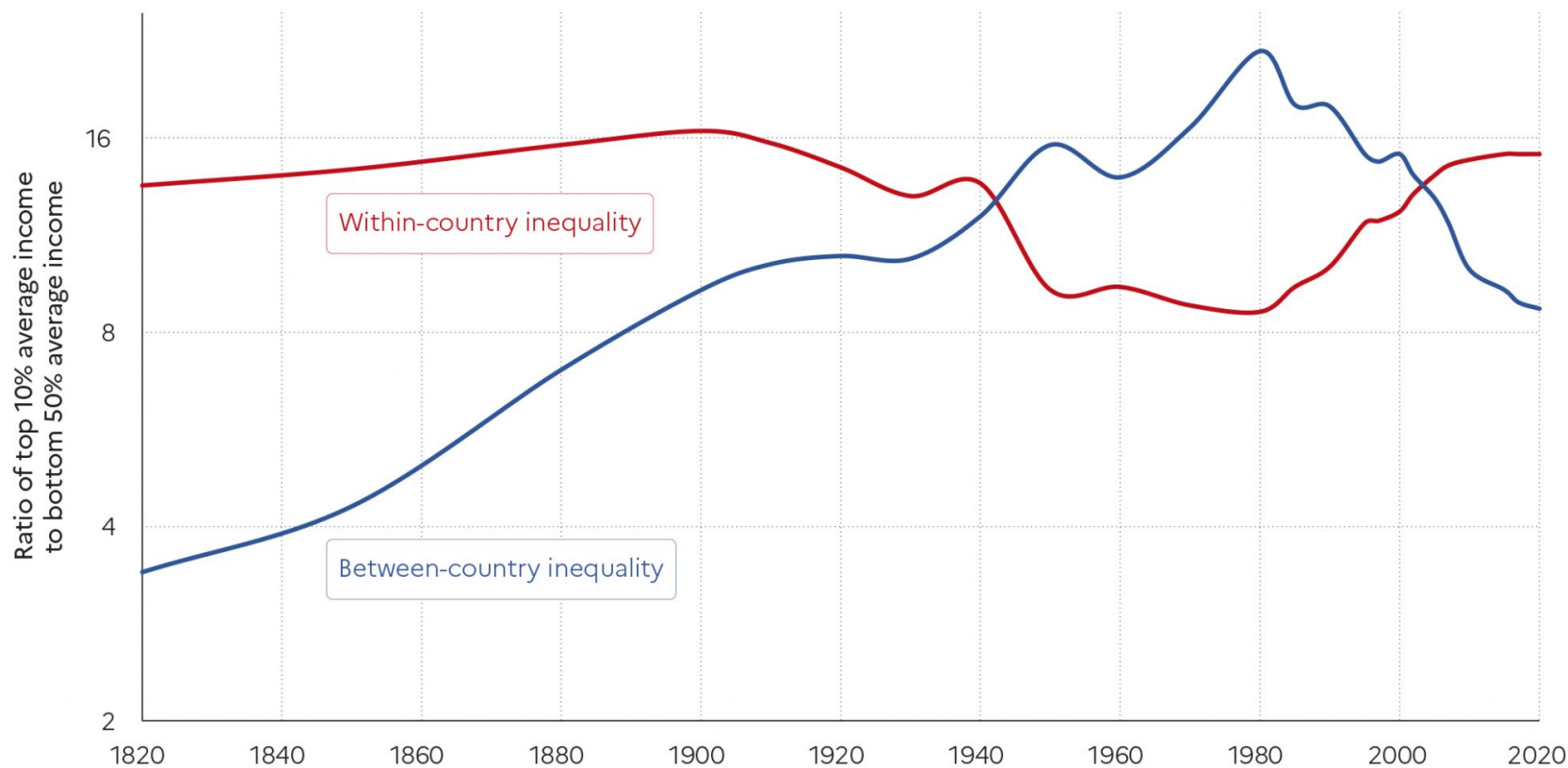
Figure 7 Global income inequality, 1820-2020

Interpretation: The share of global income going to top 10% highest incomes at the world level has fluctuated around 50-60% between 1820 and 2020 (50% in 1820, 60% in 1910, 56% in 1980, 61% in 2000, 55% in 2020), while the share going to the bottom 50% lowest incomes has generally been around or below 10% (14% in 1820, 7% in 1910, 5% in 1980, 6% in 2000, 7% in 2020). Global inequality has always been very large. It rose between 1820 and 1910 and shows little long-run trend between 1910 and 2020. **Sources and series:** see wir2022.wid.world/methodology and Chancel and Piketty (2021).

Rozdělení světového bohatství

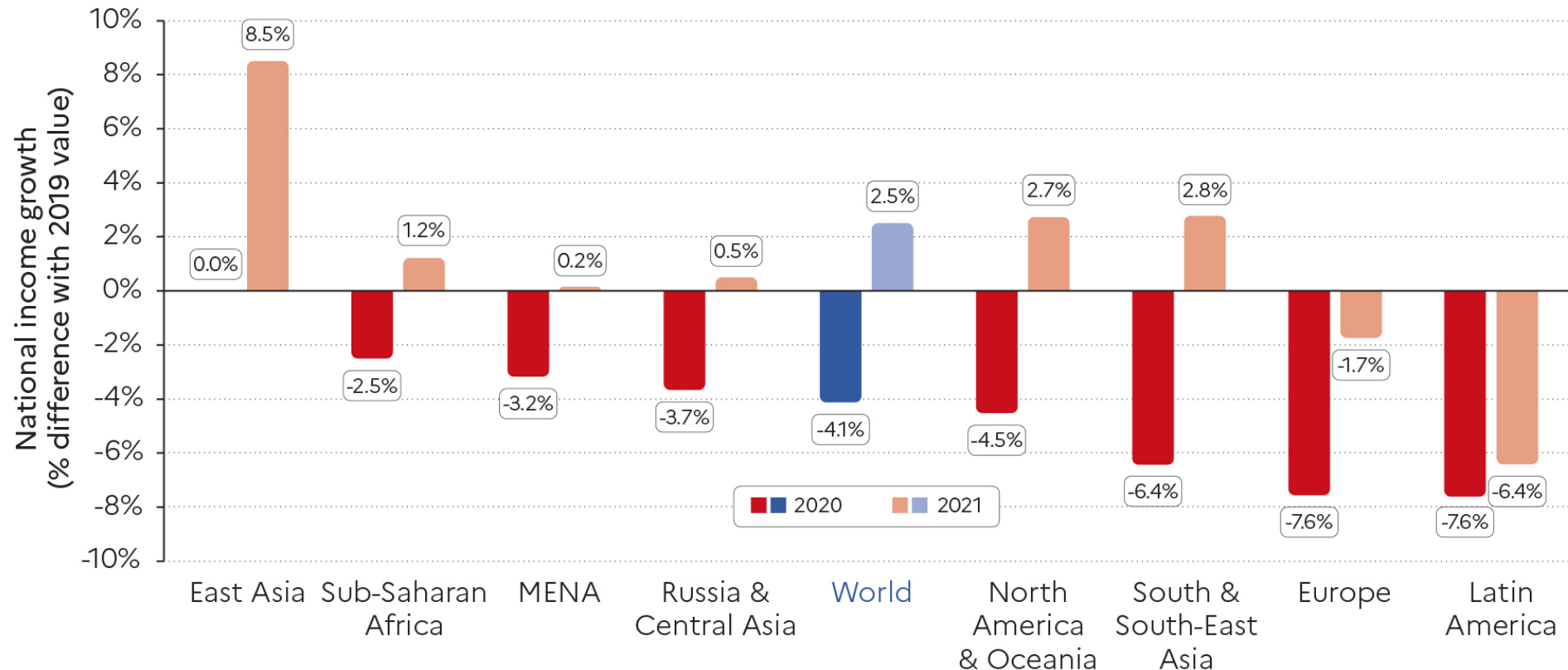
Figure 2.4 Global income inequality: Between-country vs Within-country inequality (ratio T10/B50), 1820-2020

Interpretation: Between-country inequality, as measured by the ratio T10/B50 between the average incomes of the top 10% and the bottom 50% (assuming everybody within a country has the same income), rose between 1820 and 1980 and has since strongly declined. Within-country inequality, as measured also by the ratio T10/B50 between the average incomes of the top 10% and the bottom 50% (assuming all countries have the same average income), rose slightly between 1820 and 1910, declined between 1910 and 1980, and rose since 1980. Income is measured per capita after pensions and unemployment insurance transfers and before income and wealth taxes. **Sources and series:** wir2022.wid.world/methodology and Chancel and Piketty (2021).

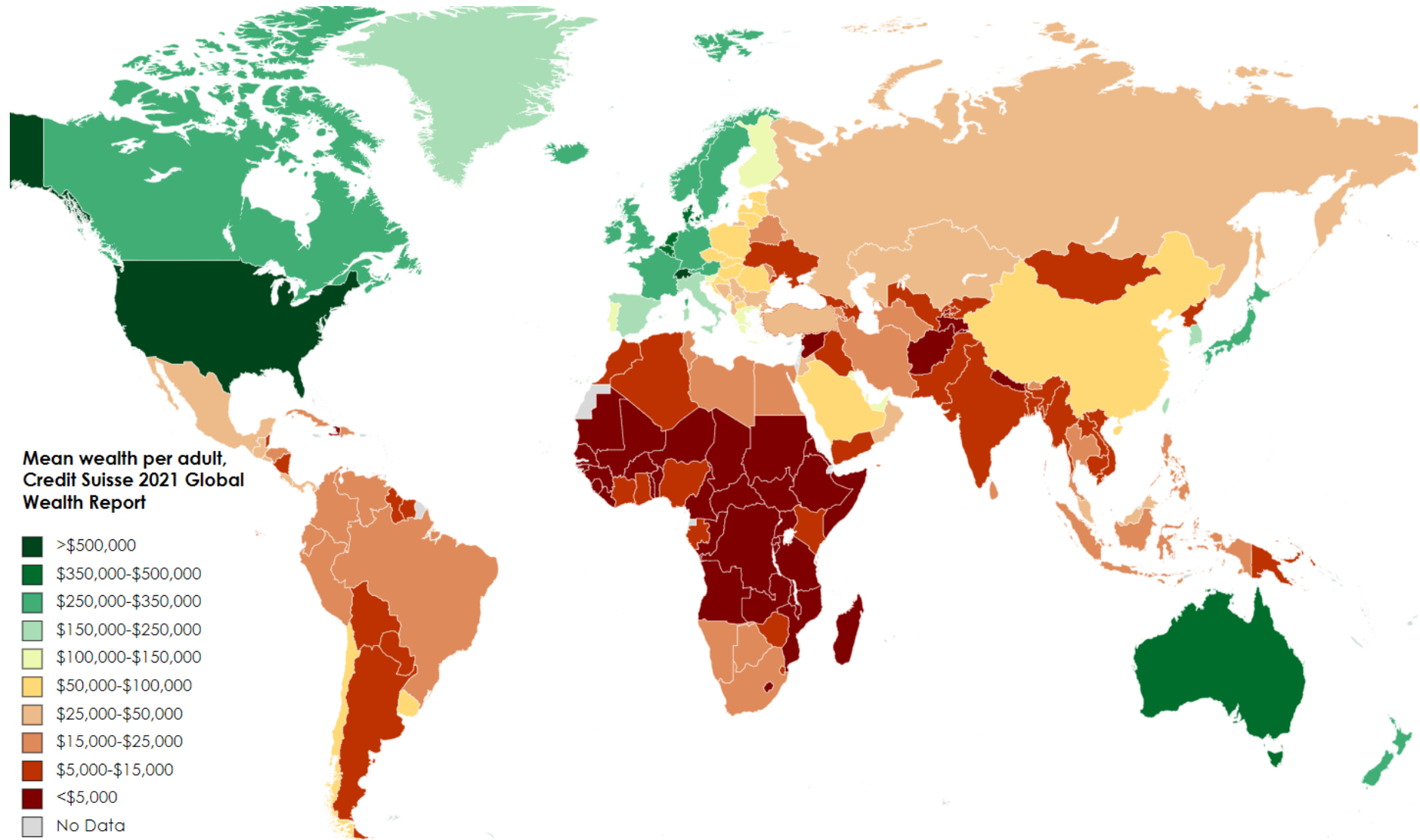
Rozdělení světového bohatství

Figure B1.1 Impact of the Covid-19 recession across world regions, in 2020-2021

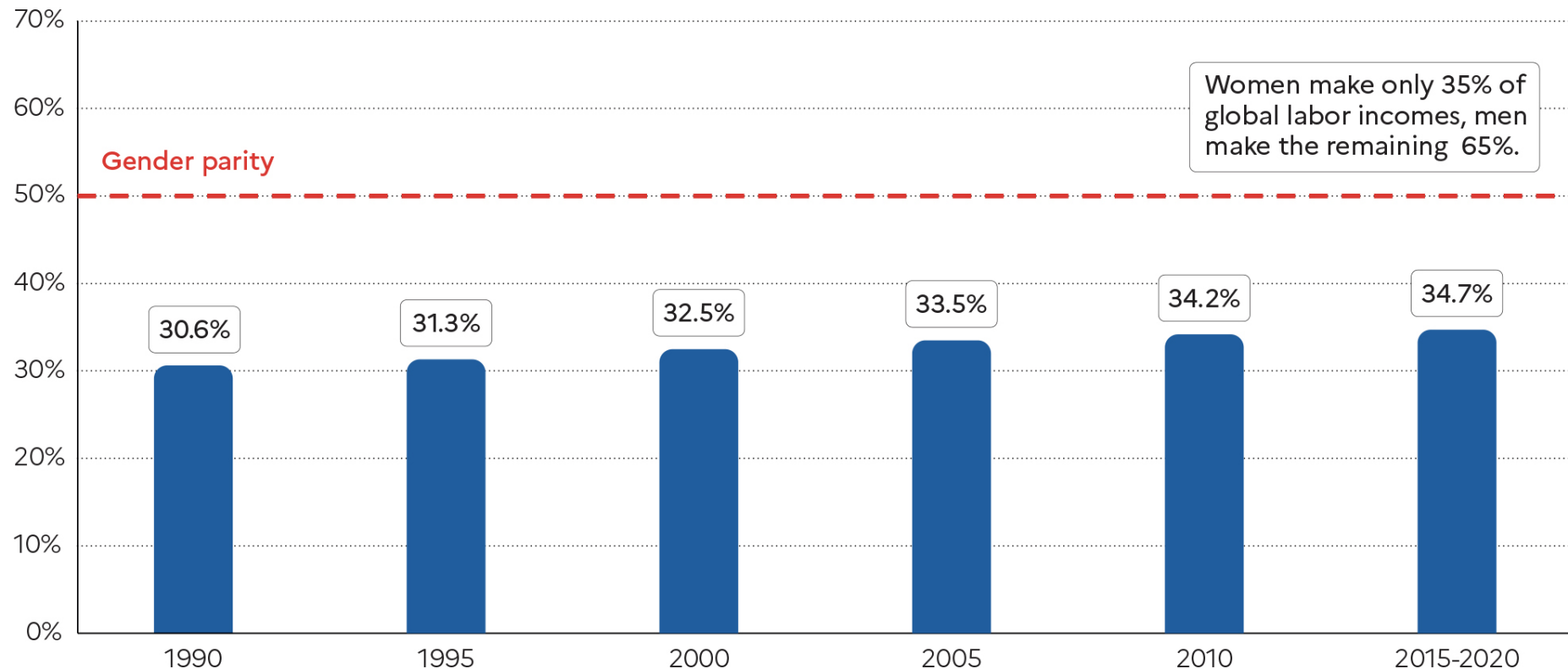
Interpretation: In 2020, national income in Europe decreased by 7.6%, compared with 0% in East Asia. In 2021, national income in East Asia grew by 8.5% compared with 2019 values. **Sources and series:** wir2022.wid.world/methodology

Geografická distribuce bohatství

Genderová distribuce bohatství

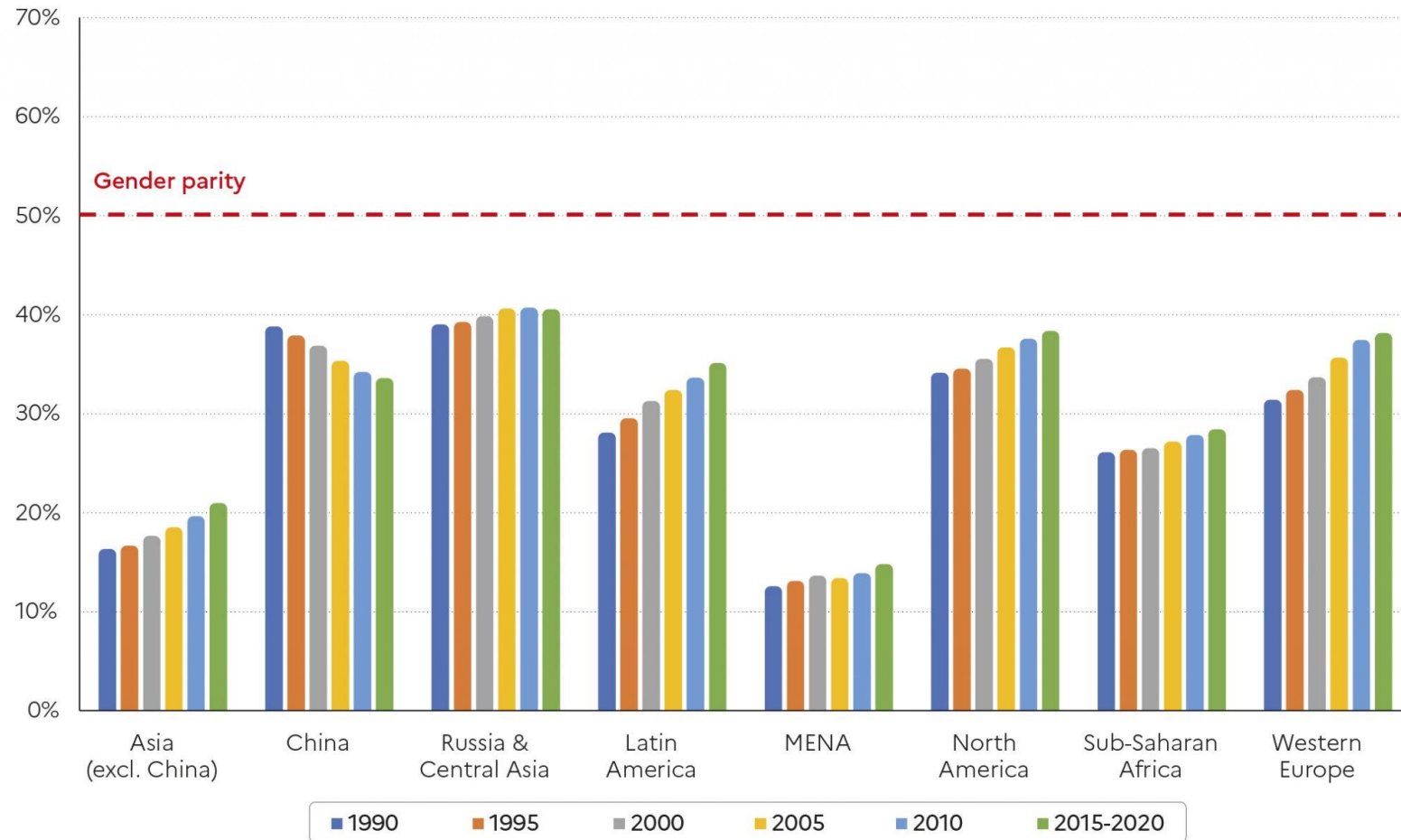
Figure 12 Female share in global labor incomes, 1990-2020

Interpretation: The share of female incomes in global labour incomes was 31% in 1990 and nears 35% in 2015-2020. Today, males make up 65% of total labor incomes. **Sources and series:** wir2022.wid.world/methodology and Neef and Robilliard (2021).

Genderová distribuce bohatství

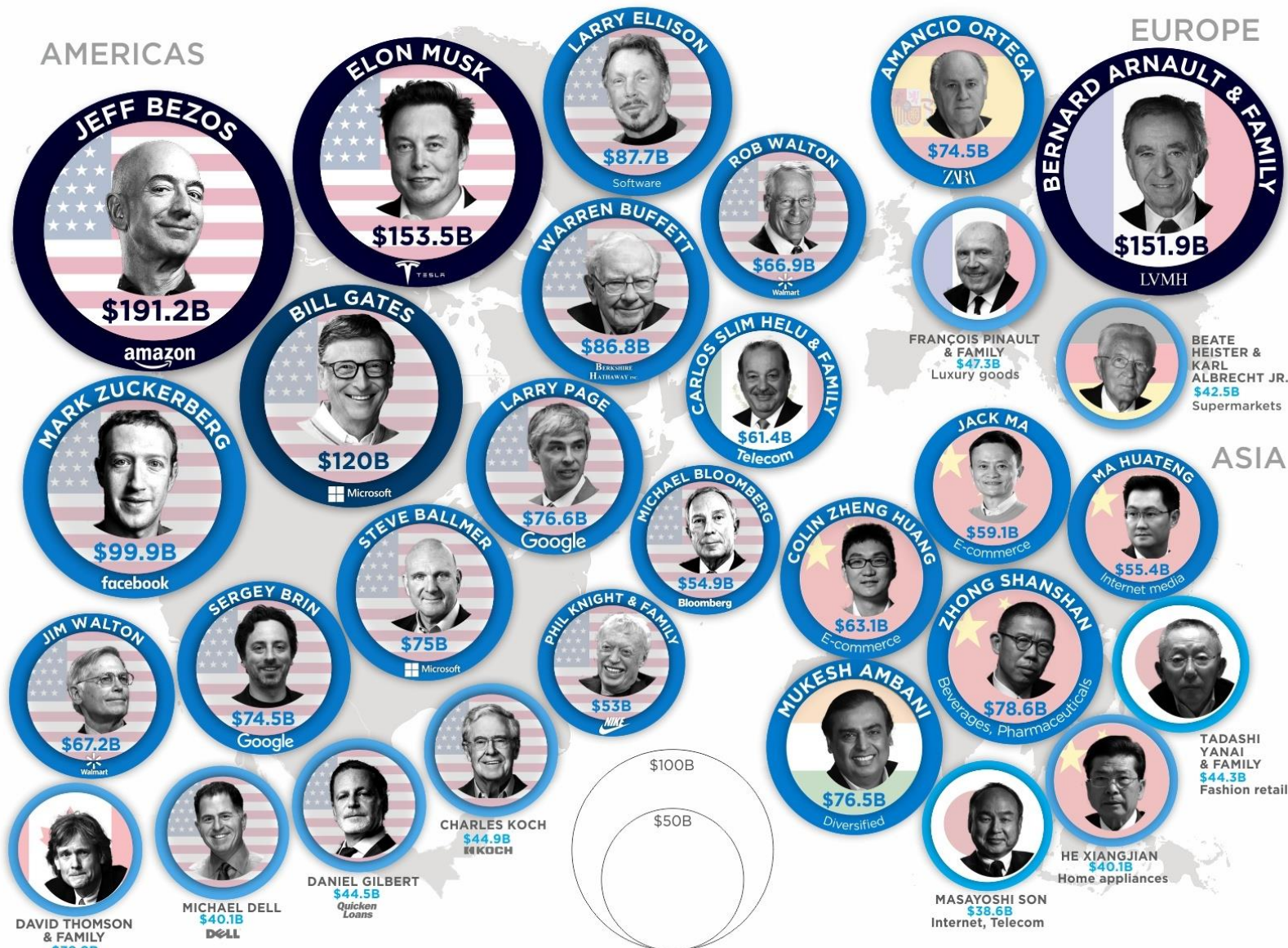
Figure 13 Female labor income share across the world, 1990-2020

Interpretation: The female labour income share rose from 34% to 38% in North America between 1990 and 2020. **Sources and series:** wir2022.wid.world/methodology and Neef and Robilliard (2021).

Top 30 Richest Men in the World 2020

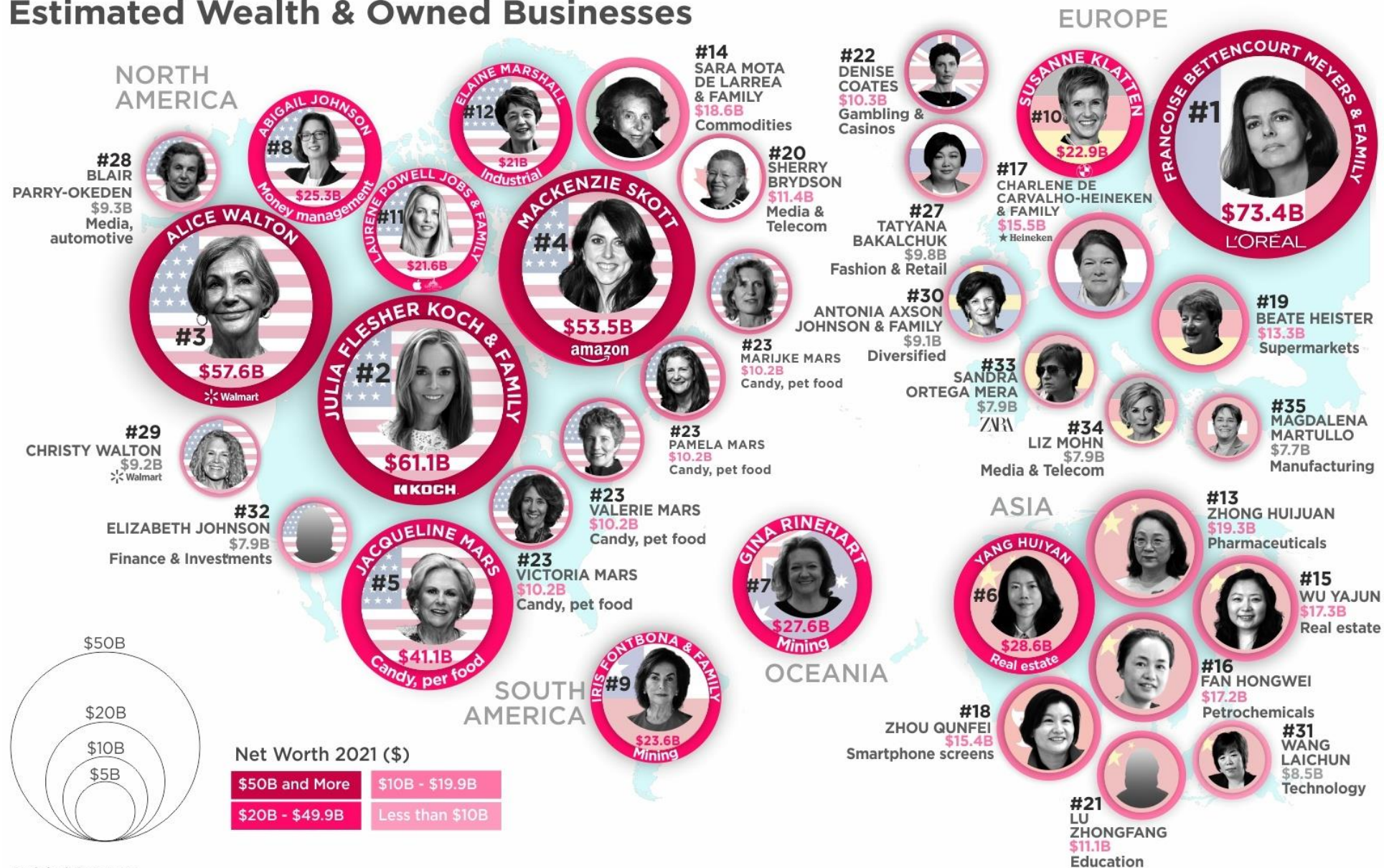
Estimated Net Worth & Source of Wealth

Article & Sources:
<https://howmuch.net/articles/top-30-richest-men-in-the-world-2020>
 Forbes - <https://www.forbes.com/>

The Wealthiest Women in the World

Estimated Wealth & Owned Businesses

Article & Sources:

<https://howmuch.net/articles/wealthiest-women-in-the-world>
 Bloomberg - <https://www.bloomberg.com/>

100 nejbohatších Čechů 2023

- <https://forbes.cz/lists/nc23/>

